

NORDDJURS KOMMUNE

# DE NÆSTE 2 ÅR



Marts 2009

Beskæftigelsesregion Midtjylland



# FORORD

Hvordan vil konjunktoren udvikle sig i de kommende år?, hvilken betydning får konjunkturudviklingen for Norddjurs Kommune?, hvordan vil beskæftigelsen og ledigheden i Norddjurs Kommune blive påvirket?, og hvordan kan den nuværende lavkonjunktur bedst anvendes til forberede den næste vækstperiode og højkonjunktur?

Svaret på disse og andre spørgsmål giver Beskæftigelsesregion Midtjylland et bud på i dette debatoplæg.

Debatoplægget sætter derudover fokus på de beskæftigelsespolitiske udfordringer i Norddjurs Kommune i lyset af den aktuelle konjunkturudvikling på det midtjyske arbejdsmarked.

Det er vanskeligt at forudsige præcist, hvor meget og hvor længe beskæftigelsen påvirkes af den igangværende lavkonjunktur. I en aktuel undersøgelse fra januar 2009 tilkendegiver et stort antal midtjyske virksomheder, at de forventer, at lavkonjunktoren vil vare 1-2 år.

Det er vores håb, at debatoplægget giver et udgangspunkt for at drøfte den lokale situation og drøfte, hvordan lavkonjunktoren bedst kan anvendes til at forberede næste vækstperiode og højkonjunktur i Danmark.

Beskæftigelsesregionen håber på den baggrund, at debatoplægget kan give brugbare input til de politiske drøftelser af beskæftigelsesindsatsen i 2009 og Beskæftigelsesplan 2010 i Norddjurs.

Med venlig hilsen

Palle Christiansen  
Direktør  
Beskæftigelsesregion Midtjylland

# INDHOLDSFORTEGNELSE

<b>BESKÆFTIGELSEN FALDER DE KOMMENDE 1-2 ÅR</b>	<b>2</b>
<b>HVORDAN RAMTE DEN SENESTE LAVKONJUNKTUR I MIDTJYLLAND?</b>	<b>4</b>
<b>HVOR MEGET STIGER LEDIGHEDEN?</b>	<b>5</b>
<b>HVEM RAMMES AF DEN STIGENDE LEDIGHED?</b>	<b>5</b>
<b>VIL TILBAGETRÆKNINGEN BLANDT ÆLDRE STIGE PÅ KORT SIGT?</b>	<b>6</b>
<b>DE KOMMENDE ÅRS UDFORDRINGER</b>	<b>7</b>
<b>HVORDAN KAN DER ARBEJDES MED ARBEJDSKRAFTRESERVEN?</b>	<b>8</b>
<b>HVORDAN KAN DER ARBEJDES MED GRUPPEN AF UNGE?</b>	<b>10</b>
<b>HVORDAN KAN DER ARBEJDES MED DE SVAGESTE GRUPPER?</b>	<b>12</b>
<b>HVORDAN KAN DER SAMARBEJDES MED VIRKSOMHEDERNE?</b>	<b>12</b>



## INDLEDNING OG SAMMENFATNING

Arbejdsmarkedet i Midtjylland er i øjeblikket præget af hastige ændringer. Den positive udvikling på arbejdsmarkedet er vendt, og der forventes samlet set en faldende beskæftigelse i de kommende 1-2 år.

Billedet er imidlertid ikke entydigt. Der er en række forskelle på tværs af brancher og på tværs af kommunerne i Midtjylland. Visse brancher bliver særlig hårdt ramt af lavkonjunkturen, det gælder bl.a. industri og byggeri. I andre brancher forventes der til gengæld uændret eller stigende beskæftigelse, det gælder bl.a. information og kommunikation, kultur og fritid samt den offentlige sektor.

Forskellene på tværs af brancher betyder også, at der er forskelle på, hvor hårdt de enkelte kommuner i Midtjylland rammes af lavkonjunkturen.

I Norddjurs Kommune arbejder relativt mange borgere inden for de brancher, hvor beskæftigelsen forventes at falde mest. Derfor forventes det, at Norddjurs Kommune bliver ramt lidt hårdere af lavkonjunkturen end regionen som helhed.

Det forventes, at beskæftigelsen i Norddjurs Kommune kan falde med op mod 500 - 700 personer.

Det skønnes, at ledigheden i Norddjurs øges fra ca. 230 fuldtidspersoner i 3. kvartal 2008 til op mod 580 personer i 3. kvartal 2009. Selv med ca. 580 fuldtidsledige, er der tale om et relativt lavt ledighedsniveau, svarende til ledigheden i midten af 2007.

Det er i særlig grad ufaglærte, unge og mænd, der rammes af den stigende ledighed.

På trods af den nuværende lavkonjunktur vil de fleste af de seneste års beskæftigelsespolitiske udfordringer fortsat være aktuelle. Den demografiske udfordring med faldende arbejdsstyrke og risiko for mangel på arbejdskraft på lidt længere sigt er således fortsat en afgørende udfordring for beskæftigelsesindsatsen.

Det bliver derfor vigtigt, at Norddjurs Kommune fastholder og videreudvikler de seneste års indsatser og gode resultater. Der kan således med fordel fortsat være fokus på at nedbringe sygefraværet, sikre ledige en hurtig tilbagevenden til job, forebygge langtidsledighed, sikre flere unge job eller uddannelse samt sikre de svageste grupper en tilknytning til arbejdsmarkedet mv.

Den aktuelle konjunktursituation betyder imidlertid, at der kommer nye udfordringer til, og at rammerne for beskæftigelsesindsatsen midlertidigt ændres. Det vurderes derfor at blive vigtigt at arbejde med følgende elementer i den lokale beskæftigelsesindsats:

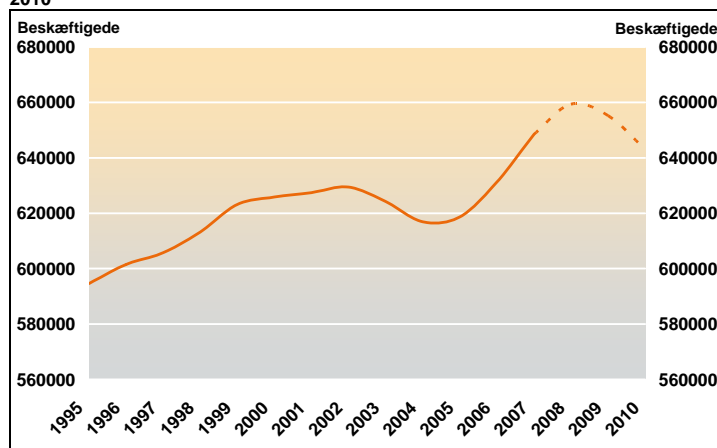
- Håndtere den stigende ledighed. Flest mulige ledige skal kanaliseres ud i brancher og områder med mange jobåbninger.
- Begrænse tilgangen til arbejdskraftreserven mest muligt. Der skal sættes ind på at forebygge langtidsledighed via bl.a. tidlig indsats, tæt kontaktførelse, målretning af jobsøgning, opkvalificering til gode jobområder mv.
- Håndtere den stigende ungeledighed. De unge skal bringes i job eller uddannelse via bl.a. synliggørelse af aktuelle og fremtidige jobåbninger, rådgivning om og målretning af jobsøgning, motivere de unge til uddannelse, målrette unges uddannelsesvalg mod de fremtidige mangeldområder mv.
- Fastholde fokus på indsatsen for de svage grupper. Herunder en videreførelse af de gode resultater med den aktive linie overfor de svageste grupper.
- Målrette virksomhedsindsatsen mod virksomheder inden for gode jobområder på kort og længere sigt, etablering af flere virksomhedsrettede tilbud til et stigende antal ledige, samarbejde med virksomhederne om at igangsætte opkvalificering, der kan imødekomme fremtidige behov mv.
- Anvende lavkonjunkturen til at forberede den næste vækstperiode og højkonjunktur bedst muligt

## BESKÆFTIGELSEN FALDER DE KOMMENDE 1-2 ÅR

Beskæftigelsen i Midtjylland forventes at falde i de kommende 1-2 år. Samlet forventes et fald på ca. 16.000 personer fra 1. januar 2008 til 1. januar 2010, svarende til ca. 2,5 pct.

Et fald i denne størrelsesorden vil bringe beskæftigelsen tilbage til niveauet, som var gældende i regionen ved indgangen til 2007. Med andre ord vil der fortsat være tale om et historisk højt niveau for beskæftigelsen i de kommende 1-2 år, jf. figur 1.

FIGUR 1. UDVIKLINGEN I BESKÆFTIGELSEN I REGION MIDTJYLLAND, 1995-2010



Kilde: DST(RAS) og DST's befolkningsfremskrivning 2008-2030 samt egne beregninger på baggrund af Finansministeriets konjunkturfremskrivning

Den negative udvikling vil især ramme industrien og byggebranchen. Krisen på boligmarkedet har ramt byggebranchen og den del af industrien, som leverer til byggeriet. Samtidig betyder en lav efterspørgsel på de større eksportmarkeder, at den eksporterende industri rammes hårdt. Der er således udsigt til, at beskæftigelsen falder mærkbart i industri- og byggesektoren, jf. figur 2.

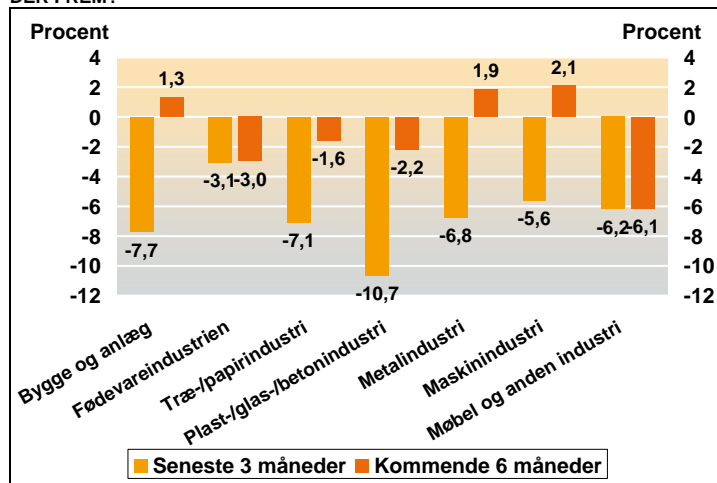
Antallet af ansatte inden for landbrug og fiskeri vil fortsætte med at falde i de kommende år, da udviklingen med færre og større produktionsenheder uden tvivl vil fortsætte.

Der kan som følge af krisen i økonomien forventes et fald i de private husholdningers forbrug og dermed en faldende beskæftigelse inden for dele af den private service, herunder især inden for handel og transport. Omvendt kan de vedtagne skattelettelser i 2009, den faldende rente og de faldende olie- og fødevarerpriser lette situationen i servicesektoren, ligesom der i stigende grad udliciteres offentlige opgaver til den private servicesektor.

I januar 2009 er knap 400 midtjyske virksomheder i den private sektor blevet spurgt om deres faktiske udvikling i beskæftigelsen i de seneste tre måneder og om deres forventninger til beskæftigelsen i de kommende seks måneder.

Samlet melder de midtjyske virksomheder om et betydeligt fald i beskæftigelsen inden for bl.a. byggebranchen og industrien, jf. figur 2.

FIGUR 2. HVORDAN ER VIRKSOMHEDERNES HÅNDLINGER OG FORVENTNINGER TIL BESKÆFTIGELSEN SET HHV. 3 MÅNEDER TILBAGE OG 6 MÅNEDER FREM?



Kilde: Beskæftigelsesregion Midtjylland

Inden for de seneste tre måneder er antallet af ansatte faldet mest i plast-, glas- og betonindustrien (10,7 pct.), byggebranchen (7,7 pct.) og træindustrien (7,1 pct.). Der er også betydelige fald i den øvrige industri.

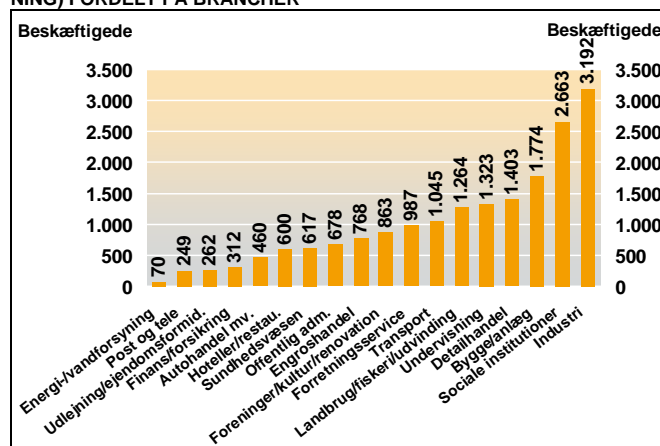
Selv om der kan spores optimisme i byggebranchen, metalindustrien og maskinindustrien i forhold til de kommende seks måneder, jf. figur 2, kan de forventede nyansættelser langt fra opveje de hidtidige fald i antallet af medarbejdere i disse brancher. I de øvrige industriområder forventes et fortsat fald.

Hvis ovenstående beskæftigelsesprognose for hele Midtjylland overføres til Norddjurs, kan der forventes et fald i beskæftigelsen i kommunen på over 450 personer frem til 2010.

Da relativt mange borgere i Norddjurs Kommune arbejder inden for de brancher, hvor beskæftigelsen forventes at falde mest, kan der imidlertid være udsigt til et endnu større fald – op mod 500-700 personer.

Med andre ord skønnes det, at Norddjurs Kommune kan blive ramt lidt hårdere af lavkonjunktoren end regionen som helhed. Det skyldes, at flere borgere i kommunen arbejder inden for byggeri, landbrug og transport end i regionen som helhed, jf. figur 3.

FIGUR 3. ANTALLET AF BESKÆFTIGEDE I NORDDJURS (NATBEFOLKNING) FORDELT PÅ BRANCHER



Kilde: Danmarks Statistik (RASU22) og egne beregninger

## HVORDAN RAMTE DEN SENESTE LAVKONJUNKTUR I MIDTJYLLAND?

Den seneste lavkonjunktur i Midtjylland fandt sted i perioden 2001-2004. Udviklingen var på det tidspunkt drevet af en afdæmpning af den internationale vækst, uro på IT-markedet, de internationale finansmarkeder samt nedskæringer i den offentlige administration.

Lavkonjunkturen ramte især industrien, landbruget, engros- og autohandel samt transportsektoren, mens der var store stigninger i beskæftigelsen indenfor forretningservice, detailhandel og inden for social- og sundhedssektoren. I alt faldt beskæftigelsen i Norddjurs med knap 300 personer.

Den nuværende situation adskiller sig fra perioden 2001-2004 på flere måder. For det første forventes et større fald i beskæftigelsen – op mod 800 personer. For det andet rammes byggebranchen og handelsområdet hårdere denne gang, mens den offentlige sektor stort set går fri. Fælles for de to lavkonjunkturer er, at industrien mister mange arbejdspladser.

Under sidste lavkonjunktur steg ledigheden i Norddjurs især blandt ikke-faglærte. Dette forventes også at gøre sig gældende i den nuværende situation.

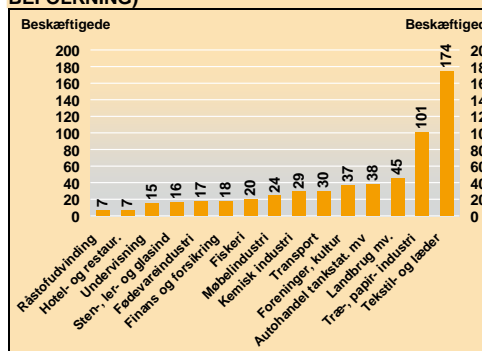
### TEKSTBOKS 1. HVILKEN BETYDNING HAVDE DEN SENESTE LAVKONJUNKTUR 2001-2004 FOR NORDDJURS?

I Norddjurs betød lavkonjunkturen, at beskæftigelsen faldt i en række brancher. De største fald skete inden for tekstil- og læderindustri og træ-, papir- og grafisk industri, jf. figur 4.

Samtidig havde en række brancher en stigende beskæftigelse i perioden. Det gjaldt særligt inden for detailhandel, sociale institutioner og jern- og metalindustri, men også offentlig administration, sundhedsvæsen og udlejning og ejendomsforretning havde pæne stigninger i kommunen. Samlet faldt antallet af beskæftigede i Norddjurs med 271 personer.

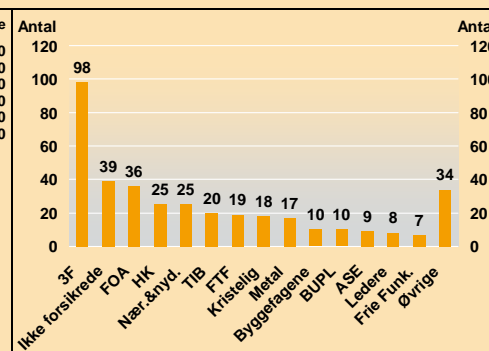
I Norddjurs steg ledigheden med 372 fuldtidsledige fra januar 2001 til januar 2004. Ledigheden ramte primært de kortuddannede (3F og ikke-forsikrede), jf. figur 5.

FIGUR 4: BRANCHER MED FALDENDE BESKÆFTIGELSE I NORDDJURS I PERIODEN. 2001 – 2004 (NAT-BEFOLKNING)



Kilde: DST og egne beregninger

FIGUR 5: STIGNINGEN AF ANTALLET AF FULDTIDSLIDIGE I NORDDJURS. JAN 2001-JAN 2004



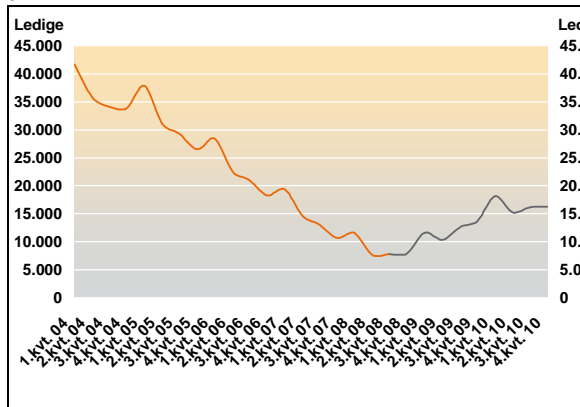
Kilde: DST og egne beregninger

## HVOR MEGET STIGER LEDIGHEDEN?

Som i den øvrige del af landet begyndte ledigheden at stige i Midtjylland i efteråret 2008. I 2009 forventes der at blive ca. 6.000 flere ledige i regionen, jf. figur 6, og dermed kommer antallet af ledige op på ca. 18.000 personer ved udgangen af 2009.

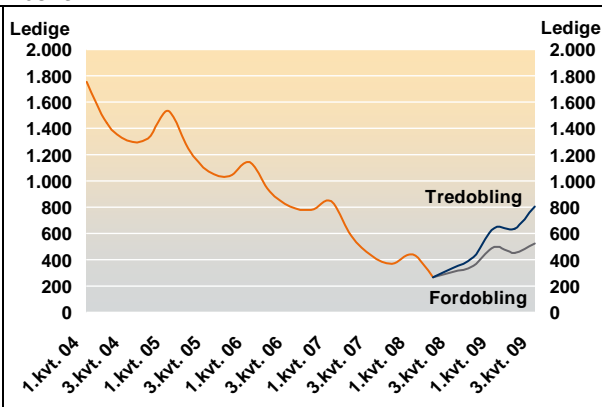
Hvis ledigheden stiger i samme takt i Norddjurs som i hele regionen, vil der i 2009 blive ca. 200-350 flere fuldtidsledige i kommunen. Da nogle er ledige i kort tid og andre i længere tid, vil i alt ca. 1.000 flere borgere berøres af ledighed i kortere eller længere tid i løbet af året.

FIGUR 6. DEN FORVENTEDE UDVIKLING I LEDIGHEDEN I MIDTJYLLAND



Kilde: Egne beregninger på baggrund af Finansministeriets konjunkturfremskrivning

FIGUR 7. SCENARIER FOR LEDIGHEDSUDVIKLINGEN I NORDDJURS



Kilde: Kilde: DST og egne beregninger

Det er naturligvis svært at forudsige, hvor ledigheden lander præcist. Det afhænger bl.a. af lokale forhold, hvor situationen i enkelte store og dominerende virksomheder i kommunen kan påvirke det samlede ledighedstal.

Mange taler om, at der er risiko for tredobling af ledigheden. Det vil i så fald betyde, at antallet af ledige i Norddjurs Kommune stiger fra de ca. 230 fuldtidspersoner i 3. kvartal 2008 til ca. 700 personer i 3. kvartal 2009, jf. figur 7.

## HVEM RAMMES AF DEN STIGENDE LEDIGHED?

Ikke alle grupper på arbejdsmarkedet vil blive ramt på samme måde af lavkonjunktoren. Allerede på nuværende tidspunkt er der klare tegn på, at ledigheden især stiger blandt unge, ikke-faglærte og mænd i Midtjylland:

- Ledigheden blandt de 16-24 årige i regionen er steget med 78 pct. fra juni 2008 til december 2008. Dermed er stigningen væsentlig højere end blandt de øvrige aldersgrupper (47 pct.).
- Ledigheden er ikke overraskende steget mest blandt ikke-faglærte. Inden for det seneste halve år er ledigheden især steget kraftigt i følgende a-kasser: Byggefagenes, TiB, 3F, Metalarbejdere, Danske lønmodtagere, NNF, Funktionærer og servicefag samt frie funktionærer.

Det er et kendetegnende mønster på arbejdsmarkedet, at en krise i økonomien i første omgang udmønter sig i jobnedlæggelser og større afskedigelser. Dette mønster rammer især de unge og de ikke-faglærte, da de oftere har løsere ansættelsesformer, er nyuddannede eller er beskæftigede inden for områder med høj jobomsætning.

Samtidig stiger risikoen for, at de unge og de ikke-faglærte får langvarig ledighed, da flere på arbejdsmarkedet holder fast i deres job. Med andre ord skal der ikke genbesættes lige så mange stillinger som tidligere.

I nedenstående boks gives et bud på hvilke grupper på arbejdsmarkedet, der har særlig risiko for ledighed i den aktuelle situation.

#### TEKSTBOKS 2. HVILKE GRUPPER ER I SÆRLIG RISIKO FOR AT BLIVE RAMT AF LEDIGHED

På baggrund af erfaringerne fra de seneste lavkonjunkturer på det danske arbejdsmarked og den forventede udvikling i den branchemæssige beskæftigelse, skønnes der især at komme flere ledige blandt følgende grupper: Eksempelvis

- Ikke-faglærte mænd og kvinder i den private sektor
- Unge under 25 år
- 25-29 årige mænd uden kompetencegivende uddannelse
- Seniorer – over 55 år - inden for konjunkturfølsomme erhverv
- Ikke-faglærte og faglærte inden for byggebranchen, byggeindustrien og transportområdet
- Ikke-faglærte og faglærte inden for møbelindustri, fødevarerindustri og metalindustri
- Selvstændige erhvervsdrivende over 50 år
- Ansatte over 50 år i den finansielle sektor
- Personer med kort anciennitet på arbejdsmarkedet

#### VIL TILBAGETRÆKNINGEN BLANDT ÆLDRE STIGE PÅ KORT SIGT?

Erfaringerne viser, at ekstra mange trækker sig tilbage, når der er krise i økonomien. Det kan være udtryk for, at mange ældre over 60 år går på efterløn, når de mister jobbet eller har været ledige et stykke tid. Det kan også være udtryk for, at nogle trækker sig fra arbejdspladsen for at give plads til yngre kolleger.

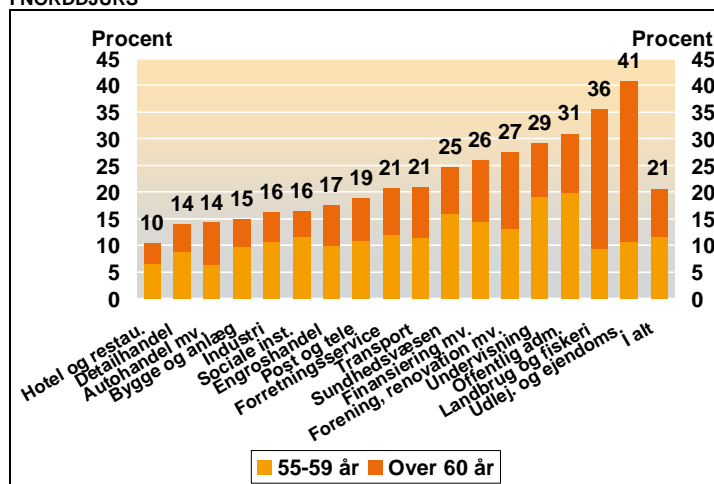
Hvis denne tendens gør sig gældende i den aktuelle situation, kan mange ældre borgere i Norddjurs Kommune vælge at forlade arbejdsmarkedet. Aktuelt er ca. 9 pct. af de beskæftigede borgere i Norddjurs kommune over 60 år, jf. figur 8. Det svarer til knap 1.700 personer.

Vælger de ældre at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, vil det uden tvivl blive vanskeligt at erstatte deres arbejdskraft - også selv om der bliver flere ledige i kommunen på kort sigt.

Tilbagetrækningen vil især udgøre et problem, hvis lavkonjunktoren bliver kortvarig, da de ældre sjældent kommer tilbage til arbejdsmarkedet, når de først har trukket sig.

Risikoen er på kort sigt stor i de konjunkturfølsomme erhverv, herunder især byggebranchen, industrien og transportområdet. Alene i disse tre brancher er der ca. 400 borgere over 60 år i Norddjurs, som umiddelbart kan trække sig tilbage på kort sigt. En udvikling, som kan få negativ betydning, når beskæftigelsen stiger igen.

FIGUR 8. ANDELEN AF BESKÆFTIGEDE OVER 55 ÅR FORDELT PÅ BRANCHER I NORDDJURS



Kilde: Danmarks Statistik (RASU22) og egne beregninger

Med andre ord er der klare tegn på, at der på kort sigt kan komme mange jobåbninger på det lokale og regionale arbejdsmarked. Der er endda risiko for, at mangelsituationen i den offentlige sektor skærpes yderligere i de kommende år, hvor det bliver en udfordring at erstatte de mange ældre, som vil gå på efterløn og pension.

Inden for sundhedsvæsenet, undervisningsområdet og offentlig administration er 25-30 pct. af de ansatte i Norddjurs Kommune over 55 år. Det svarer til ca. 750 personer.

## DE KOMMENDE ÅRS UDFORDRINGER

På trods af den nuværende lavkonjunktur vil de fleste af de seneste års beskæftigelsespolitiske udfordringer fortsat være aktuelle. Den demografiske udfordring med faldende arbejdsstyrke og risiko for mangel på arbejdskraft på lidt længere sigt er således fortsat en afgørende udfordring for beskæftigelsesindsatsen.

Det bliver derfor også i de kommende år vigtigt at fastholde og videreudvikle de seneste års indsats for at nedbringe sygefraværet, sikre ledige en hurtig tilbagevenden til job, forebygge langtidsledighed, sikre flere unge job eller uddannelse samt sikre de svageste grupper en tilknytning til arbejdsmarkedet mv.

Den aktuelle konjunktursituation betyder imidlertid, at der kommer nye udfordringer til, og at rammerne for beskæftigelsesindsatsen midlertidigt ændres.

Udover den demografiske udfordring forventes det derfor, at de kommende års beskæftigelsesindsats bliver præget af:

- Stigende tilgang af ledige til jobcenteret
- Stigende ledighed blandt særlige grupper, herunder unge, ufaglærte, seniorer, de svageste grupper m.fl.
- Et fald i antallet af jobåbninger – inden for visse brancher og faggrupper
- Risiko for at ledighedsperioderne bliver længere – øget risiko for langtidsledighed
- Risiko for at virksomhederne i mindre omfang åbner for praktik- og løntilskudspladser
- Risiko for at rummeligheden ude på arbejdspladserne kommer under pres

De kommende års beskæftigelsesindsats kan derfor med fordel indrettes på:

- At fastholde og fortsætte arbejdet med at udvide arbejdsstyrken i en periode med lavkonjunktur og vigende efterspørgsel efter arbejdskraft
- At håndtere de aktuelle udfordringer, der opstår i forbindelse med ændringerne i konjunktursituationen
- At anvende lavkonjunktoren til at forberede næste vækstperiode og højkonjunktur

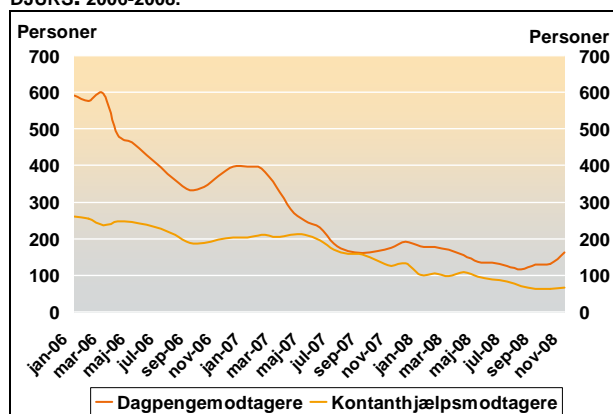
I nedenstående sættes fokus på de kommende års arbejde med ministerens mål 1 "begrænsning af arbejdskraftreserven" og ministerens mål 3 "begrænsning af antallet af unge". Endvidere sættes fokus på indsatsen for de svageste grupper og jobcenterets samarbejde med virksomhederne.

Derudover er det vigtigt at fastholde fokus på at nedbringe sygefraværet herunder særligt varigheden af sygefraværsperioder. Beskæftigelsesregion Midtjylland vil senere udsende et selvstændigt debatoplæg om jobcenterets arbejde med ministerens mål 2 "nedbringelse af sygefraværet". Sygefraværsindsatsen og ministerens mål 2 behandles derfor ikke her.

### HVORDAN KAN DER ARBEJDES MED ARBEJDSKRAFTRESERVEN?

Den stigende beskæftigelse i de senere år betyder, at der aktuelt kun er ca. 230 personer i arbejdskraftreserven i Norddjurs Kommune, jf. figur 9. Med udsigten til flere ledige i kommunen vil der dog komme et forøget pres på arbejdskraftreserven. Med andre ord er der risiko for, at antallet af personer med længerevarende ledighed stiger i den kommende periode.

FIGUR 9. UDVIKLINGEN I ARBEJDSKRAFTRESERVEN I NORD-DJURS. 2006-2008.



Kilde: Jobindsats.dk

En central opgave fremover bliver netop at forhindre, at de kommende ledige får længerevarende ledighed – f.eks. ved at de nyledige hurtigst muligt kanaliseres over i de jobåbninger, som løbende opstår lokalt og regionalt.

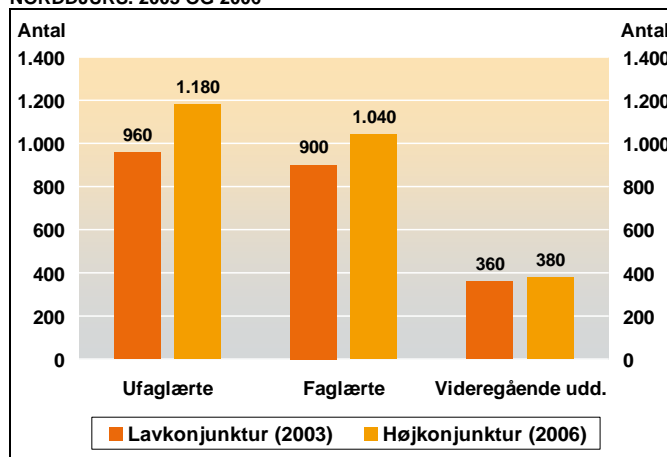
Det kan bl.a. handle om, at jobcenteret synliggør de konkrete job, som opstår lokalt og regionalt, og målretter de lediges jobsøgning mod de job- og brancheområder, hvor der fortsat er gode jobmuligheder. Der er i den aktuelle situation behov for, at jobcenteret understøtter den enkelte ledige i at søge bredt – både fagligt og geografisk.

Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at der på trods af den aktuelt fallende beskæftigelse fortsat vil være mange jobåbninger i Midtjylland i 2009. Det danske arbejdsmarked er således kendetegnet ved en stor jobomsætning, uanset om der er lav- eller højkonjunktur. På landsplan vurderes der at være 700.000 – 800.000 jobskifte pr. år svarende til 140.000 – 210.000 i Midtjylland.

Endvidere betyder udviklingen i virksomhedernes produktionsmåder, teknologiske udvikling og globaliseringen, at der løbende nedlægges job og oprettes et stort antal nye job.

Dette kan eksemplificeres ved, at der i Norddjurs opstod ca. 2.200 nye job under lavkonjunktoren i 2003 og ca. 2.600 nye job under højkonjunktoren i 2006, jf. figur 10.

**FIGUR 10. ANTALLET AF ÅRLIGE NYE JOB PÅ ARBEJDSMARKEDET I NORDDJURS. 2003 OG 2006**



Kilde: Danmarks Statistik, AErådet og egne beregninger

Anm.: Der er tale om en nedskalering af en opgørelse af jobskabelsen på hele det danske arbejdsmarked i 2003 og 2006, fordelt på uddannelsesbaggrund.

Selv om det ikke-faglærte arbejdsmarked rammes hårdest af den økonomiske krise, kan der derfor forventes mange jobåbninger i det kommende år. På baggrund af erfaringerne fra 2003 er der udsigt til, at der i løbet af 2009 vil komme op mod ca. 1.000 nye job for ikke-faglærte personer i Norddjurs. Derudover vil der komme et stort antal jobåbninger som følge af jobskifte.

Det bliver en central udfordring i de kommende år at begrænse stigningen i arbejdskraftreserven mest muligt. Der kan peges på følgende centrale virkemidler i jobcenteret:

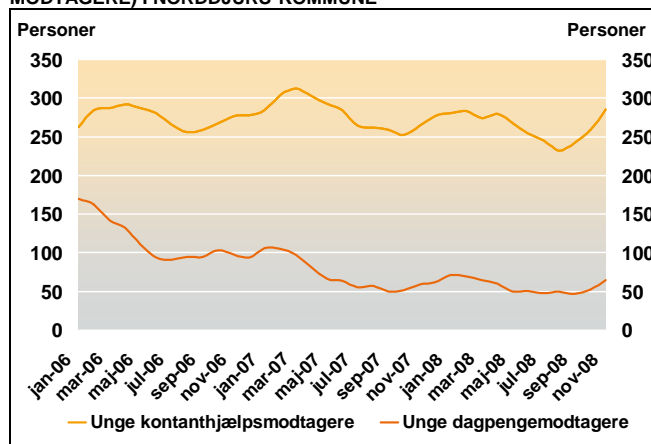
- Fokus på de aktuelle og fremtidige jobåbninger
- Fokus på at forhindre, at nyledige får langvarig ledighed
- Tidlig indsats for nyledige
- Synliggøre jobåbninger og målrette jobsøgning via et tidligt og tæt kontakforløb
- Rådgive og kanalisere ledige over i områder med mange jobåbninger
- Understøtte den enkelte i at søge bredt – geografisk og fagligt
- Opkvalificere ledige mod gode jobområder

## HVORDAN KAN DER ARBEJDES MED GRUPPEN AF UNGE?

Antallet af unge på offentlig forsørgelse er faldet i Norddjurs Kommune i perioden fra 2006 til 2008 jf. figur 11. Det lykkedes i denne periode for et stort antal unge uden uddannelse at opnå et job.

Ændringen i konjunktursituationen har imidlertid betydet, at der siden midten af 2008 er sket en stigning i ledigheden blandt de unge. Den negative udvikling forventes at fortsætte i 2009.

FIGUR 11. UDVIKLINGEN I MINISTERENS MÅL 3 (UNGE YDELSESMODTAGERE) I NORDDJURS KOMMUNE

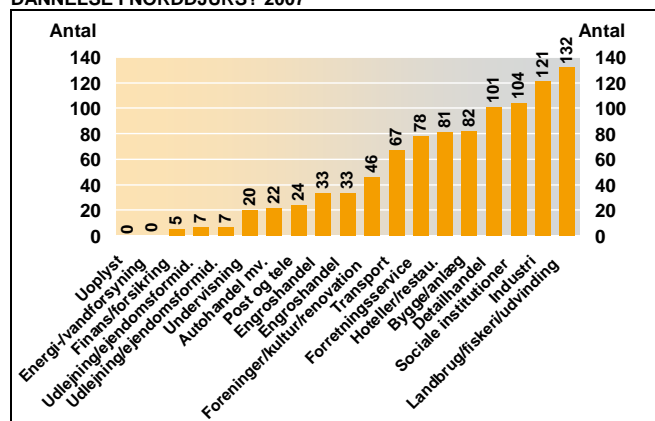


Kilde: Jobindsats.dk

De unge bliver særlig hårdt ramt af konjunktursituationen, dels fordi mange af de unge er ufaglærte, og dels fordi mange unge uden uddannelse arbejder inden for områder med kortvarige job, midlertidige ansættelser, høj jobomsætning og/eller høj konjunkturfølsomhed.

Mange unge i Norddjurs arbejder som ufaglærte inden for landbrug, industri, sociale institutioner eller detailhandel, jf. figur 12.

FIGUR 12. INDEN FOR HVILKE BRANCHER ARBEJDER UNGE UDEN UDDANNELSE I NORDDJURS? 2007



Kilde: BUA-registeret (befolkningen, uddannelse og arbejdsmarked) og egne beregninger.

Anm.: Figuren viser antallet af unge beskæftigede, der ikke har en kompetencegivende uddannelse (erhvervsuddannelse eller videregående-) og ligeledes ikke er under uddannelse.

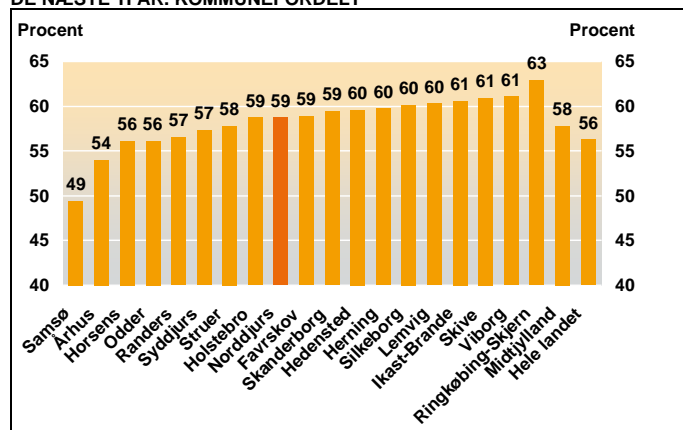
Sammen med en øget risiko for ledighed stiger risikoen for, at de unge ufaglærte også får langvarig ledighed. Det skyldes, at antallet af ufaglærte job falder i de kommende år som følge af, at der skabes færre ufaglærte job end tidligere på grund af konjunktursituationen. Derudover må der på lidt længere sigt forventes et strukturelt fald i antallet af ufaglærte job. Det skyldes, at virksomhederne i højere grad vil efterspørge arbejdskraft med uddannelse og i mindre grad får brug for ufaglært arbejdskraft.

Fokus i indsatsen for de unge i de kommende år bliver derfor at sikre flest mulig af de unge kommer hurtigt i job eller gennemfører en kompetencegivende uddannelse.

Behovet for at arbejde med at motivere de unge til uddannelse aktualiseres af, at kun 59 pct. af de unge i Norddjurs, der forlader folkeskolen i dag, forventes at opnå en uddannelse inden for de næste 10 år jf. figur 13. Det er dels en konsekvens af, at en stor gruppe unge ikke påbegynder eller færdiggør uddannelse, og dels et udtryk for at mange unge bruger relativt lang tid i uddannelsessystemet, inden de opnår en uddannelse. Selv på 25 års sigt vil ca. 22,5 pct. af ungdomsårgangen i Norddjurs stadig være uden en kompetencegivende uddannelse, hvis den nuværende udvikling ikke brydes.

Manglende uddannelse blandt de unge øger deres risiko for fremtidig ledighed. Samtidig betyder manglende uddannelse blandt de unge, at det bliver vanskeligere at skaffe kvalificeret arbejdskraft til private og offentlige virksomheder i fremtiden. Det giver en særlig udfordring i forhold til at erstatte de mange ældre med uddannelse, som forventes at forlade arbejdsmarkedet i de kommende år.

**FIGUR 13. ANDELEN AF UNGE I MIDTJYLLAND, DER AFSLUTTEDE FOLKESKOLEN I 2006, DER FORVENTES AT OPNÅ EN UDDANNELSE I LØBET AF DE NÆSTE TI ÅR. KOMMUNEFORDELT**



Kilde: Fremskrivning fra Undervisningsministeriet

Anm.: Med uddannelse forstås en erhvervsfaglig og en kort-, mellemlang- eller lang videregående uddannelse.

Det bliver en central udfordring i de kommende år at begrænse antallet af unge på offentlig forsørgelse og øge antallet af unge, der gennemfører en kompetencegivende uddannelse.

Der kan peges på følgende virkemidler i jobcenteret:

- Fokus på at synliggøre aktuelle og fremtidige jobåbninger for de unge
- Fokus på at forhindre, at unge nyledige får langvarig ledighed
- Synliggøre jobåbninger og målrette jobsøgning via et tidligt og tæt kontaktførløb
- Rådgive og kanalisere de unge over i områder med mange jobåbninger
- Motivere unge til at påbegynde og gennemføre en kompetencegivende uddannelse
- Målrette de unges uddannelsesvalg mod de fremtidige mangelområder

- Samarbejde med private og offentlige arbejdspladser om at etablere indslusningsforløb og lære- og praktikpladser for unge

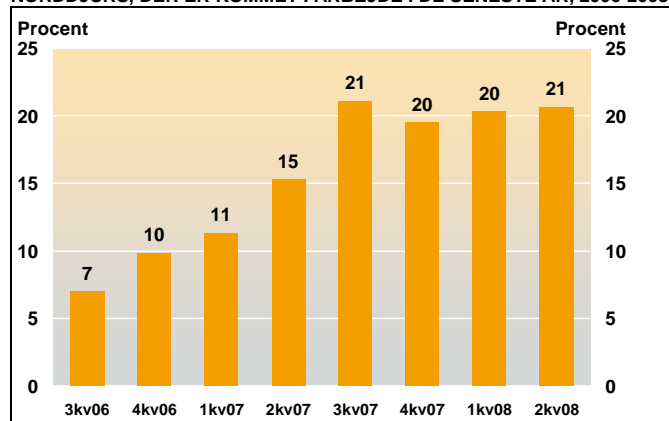
## HVORDAN KAN DER ARBEJDES MED DE SVAGESTE GRUPPER?

Det er centralt, at indsatsen for de svageste grupper fastholdes i den kommende lavkonjunktur, hvis det skal undgås, at gruppen i stigende grad marginaliseres.

Erfaringerne fra kampagnen "Ny chance til alle" viser, at en hyppig kontakt og en aktiv linje overfor de svageste kontanthjælpsmodtagere har en positiv effekt. Det er derfor vigtigt, at de seneste års indsats fortsættes, og at de positive effekter, der er opnået, ikke tabes i den kommende periode.

I Norddjurs er aktiveringsgraden blandt de svageste kontanthjælpsmodtagere øget fra ca. 2 pct. til ca. 32 pct. i perioden fra 2006 til 2008, og dermed har kampagnen bidraget til at bringe over 20 pct. af målgruppen i job eller ordinær uddannelse, jf. figur 14.

**FIGUR 14. ANDELEN AF LANGVARIGE KONTANTHJÆLPSMODTAGERE I NORDDJURS, DER ER KOMMET I ARBEJDE I DE SENESTE ÅR, 2006-2008**



Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger

Anm.: Udviklingen i Ny Chance-kampagnens mål 1 (andelen af Ny Chance-gruppen i job eller uddannelse)

Det bliver en central udfordring i de kommende år at fastholde indsatsen for de svageste grupper. Der kan peges på følgende virkemidler i jobcenteret:

- Fokus på at forebygge tilgangen til gruppen af langtidsledige
- Fokus på at fastholde et jobsigte hos de svageste ledige via kontaktforløbet
- Fokus på aktivering af de svageste ledige
- Fokus på at udvikle tilbud der matcher målgruppen
- Fokus på at skabe plads i virksomhederne til de svageste ledige

## HVORDAN KAN DER SAMARBEJDES MED VIRKSOMHEDERNE?

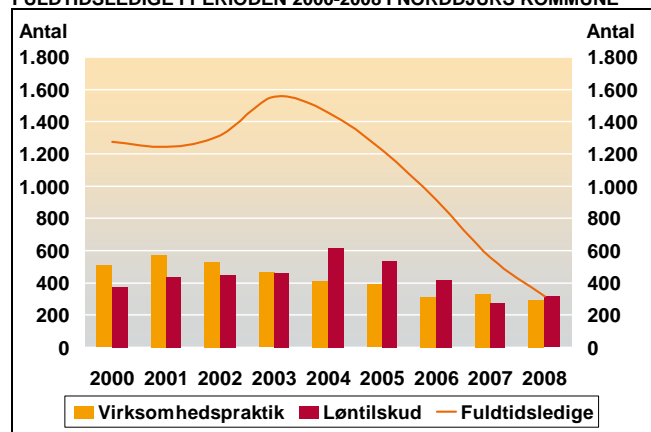
Et centralt fokusområde for jobcenteret i de kommende år bliver – på trods af den konjunkturrelle situation - at fastholde og intensivere samarbejdet med lokale virksomheder.

Jobcenterets samarbejde med virksomhederne skal i høj grad fokuseres på at skaffe plads til ledige og sygemeldte ude i virksomhederne. Det kan ske ved at indgå aftale om virksom-

hedspraktik, løntilskud, voksenlærlingepladser, aftaler om faste aktiveringspladser og delvise raskmeldinger mv.

Erfaringen viser, at rummeligheden på arbejdspladserne og virksomhedernes vilje til samarbejde med jobcenteret kan komme under pres i en lavkonjunktur. Erfaringerne viser dog samtidig, at det tidligere er lykket at skabe plads til mange ledige på virksomhederne i Norddjurs Kommune – selv i perioder med højere ledighed, jf. figur 15.

**FIGUR 15. UDVIKLINGEN I ANTALLET AF BERØRTE I HHV. VIRKSOMHEDSPRAKTIK OG LØNTILSKUD OG UDVIKLINGEN I ANTALLET AF FULD TIDSLEDIGE I PERIODEN 2000-2008 I NORDDJURS KOMMUNE**



Kilde: DST' ledighedstal samt egne udtræk og beregninger på baggrund af Beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM.

Anm.: Antallet af berørte i de virksomhedsrettede aktiveringstilbud er opgjort i årsintervaller. Opgørelsen dækker både statslig og kommunal aktivering.

Skal det lykkes at skaffe tilstrækkelig med pladser til ledige og sygemeldte, bliver det centralt, at jobcenterets virksomhedsindsats målrettes mod de brancher og virksomheder, hvor der forventes jobåbninger og mangel på arbejdskraft i den kommende periode. Og hvor jobåbningerne og de lediges kvalifikationer passer sammen.

Endvidere bliver det vigtigt at komme i dialog og samarbejde med de private og offentlige virksomheder om at åbne arbejdspladserne for jobcenterets målgrupper med henblik på at sikre opkvalificering og dermed en kvalificeret arbejdskraft på lidt længere sigt.

Det handler om at bruge de næste år på at forberede sig på den arbejdskraftmangel, der kommer som følge af den demografiske udvikling og den næste højkonjunktur. Målet må være, at jobcenteret samt de private og offentlige virksomheder i de kommende år igangsætter en fælles indsats for at sikre en velkvalificeret arbejdskraft på lidt længere sigt.

Det bliver derfor en central udfordring i de kommende år at fastholde og intensivere samarbejdet med de lokale virksomheder. Der kan peges på følgende virkemidler i jobcenteret:

- Målretning af jobcenterets virksomhedsindsats mod brancher og virksomheder med en forventet efterspørgsel efter arbejdskraft på kort og længere sigt
- Målretning af jobcenterets virksomhedsindsats mod brancher og virksomheder der efterspørger en arbejdskraft, som jobcenterets målgrupper kan matche
- Fokus på at skaffe virksomhedspraktik, løntilskud, voksenlærlingepladser, aftaler om faste aktiveringspladser og delvise raskmeldinger mv.
- Fokus på at etablere et samarbejde med virksomhederne om at anvende de næste år til at forberede sig på en kommende arbejdskraftmangel.

**BESKÆFTIGELSESEKONOMI I MIDTJYLLAND**

Søren Frichs Vej 38K st.

8230 Åbyhøj

Telefon 7222 3700

E-mail: brmidt@ams.dk

[www.brmidtjylland.dk](http://www.brmidtjylland.dk)

